

“

Hoe verwachten wij de komst van Christus?

Bisschop Liesen

Aan het Woord

Weest op uw hoede; weest waakzaam, want gij weet niet wanneer het ogenblik daar is.

Het is er mee als met een man die in het buitenland vertoeft. Bij het verlaten van zijn huis heeft hij aan zijn dienaars het beheer overgedragen, aan ieder zijn taak toegewezen en de deurwachter bevolen waakzaam te zijn.

Weest dus waakzaam, want ge weet niet, wanneer de heer des huizes komt, 's avonds laat of midden in de nacht, bij het hanegekraai of 's morgens vroeg.

Als hij onverwachts komt, laat hij u dan niet slapend vinden. En wat ik tot u zeg, zeg ik tot allen: weest waakzaam!”

Uit: Marcus 13, 33-37

“Kom, Heer Jezus, kom.” Dit zijn de laatste woorden van de Schrift. De lezingen in de Advent laten ons uitkijken naar de komst van de Heer. “Keer U om, God, en daal af naar ons”, zo dicht de profeet Jesaja. En de psalmist sluit daar bij aan: “Verschijn, Herder van Israël, met luister”. Het begin van de Advent zet de toon met deze woorden.

Uitzien en verlangen naar de komst van God, naar de komst van Jezus. De komst van Jezus kent meerdere lagen. Er is de komst nu ruim 2000 jaar geleden in Bethlehem. Dat is de historische komst en die ligt vast. Wat niet vast ligt, is de komst van Jezus in ons individuele leven en in het leven van ons als gemeenschap. Die komst van Jezus in ons leven hangt af van hoe wij Hem ontvangen als Hij komt in zijn Woord en Sacrament en hoe wij zijn aanwezigheid vruchtbaar laten worden in een navolging van zijn barmhartigheid. Dat bepaalt weer hoe we uitzien naar zijn komst op het einde van de tijd.

Deze lagen vragen om een eigen vorm van waakzaamheid. Dagelijks als we in de Schrift lezen, of ernaar luisteren: hoe lezen en luisteren wij dan? Elke keer als we te communie gaan: met welke gezindheid doen we dat? Elke keer als we Kerstmis vieren: wat vieren we dan? Kleurt de goedheid die we daar ontmoeten, nu al ons leven? En ten slotte: blijven wij uitzien naar de komst van de Mensenzoon?

Verstaan we de kunst van het wachten en waken? Hoe vaak willen we niet dat onmiddellijk aan ons verlangen tegemoet wordt gekomen? Wachten en waken vraagt om een bewuste keuze. Het vraagt om een verwelkomende waakzaamheid. Zijn wij in staat om Christus elke dag te verwelkomen? Of laten we ons overvallen?

Die waakzaamheid vraagt om een diepe verbondenheid met Christus. Wij zijn zijn mensen. Hij is onze Herder en onze Redder. Moge onze waakzaamheid een teken van die verbondenheid zijn. Altijd met Hem in ons hart, in ons hoofd en in ons verdriet en in onze vreugde.

+ Mgr. dr. J.W.M. Liesen

Binnenkort in het bisdom

2020

25 december: Kerstmis; Geboorte van de Heer

2021

13 januari: Start Geloofscursus; Inleiding Liturgie en sacramenten

25-26 januari: Pastoorscursus

28 januari: Start cursus 'Uitdagingen van de wereldkerk' in Breda. Dezelfde cursus ging ook in Terneuzen van start op 26 november.

30 januari: Start cursus 'Geloof in kunst'

17 februari: Aswoensdag met ontmoeting diakens

22 februari: Bezinningsdag pastoraal werk(st)ers

Let op: fysieke bijeenkomsten vinden plaats onder voorbehoud van wijzigingen in verband met coronamaatregelen. Actueel programma overzicht:

www.bisdombreda.nl/kalender

#Nota bene:

In de digitale versie van deze nieuwsbrief zijn verschillende teksten en afbeeldingen **aanklikbaar**. Hiermee klikt u rechtstreeks door naar online artikelen, video's en foto's. Let op dit symbooltje:

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van het Bisdom Breda en verschijnt vijf keer per jaar in zowel gedrukte als digitale vorm. Een postabonnement is mogelijk tegen betaling van een bijdrage in de verzend- en administratiekosten. De nieuwsbrief zelf is gratis.

Voor een postabonnement stuurt u een e-mail naar: secretariaat@bisdombreda.nl en maak ten minste €12,50 over op IBAN NL79 RABO 0101 0517 78 t.n.v. Bisdom Breda, o.v.v. Postabonnement Nieuwsbrief. Uitgaven worden toegestuurd na ontvangst van uw betaling.

Redactie: Monique van Delft, Hans de Jong, Marc de Koning (hoofdredacteur)

Adres redactie

Postbus 90189, 4800 RN, Breda
secretariaat@bisdombreda.nl
076 5223444

Schriftteksten met toestemming overgenomen van Katholieke Bijbelstichting (KBS).

Volg het Bisdom Breda ook via:

Website: startpunt voor alle nieuws en informatie van het Bisdom Breda.

Wekelijks nieuwsoverzicht per mail:

ontvang elke week via e-mail een overzicht van alle nieuwsberichten van de website van het bisdom.

YouTube: ontvang als abonnee een melding wanneer er een nieuw filmpje of livestream beschikbaar komt.

Twitter: voor snelle updates en duiding.

Op zoek naar een cadeau met betekenis? In het **Bisdomwinkeltje** aan de Veemarktstraat vindt u christelijke artikelen. **Elke dinsdag en donderdag geopend van 13:00 tot 16:00 uur.**

Shinen in donkere dagen

Tieners: geweldig vind ik ze! Niet voor niets dat ik al vele jaren graag met middelbare scholieren werk. Ze zijn creatief, hebben oog voor elkaar, bezitten enorm veel humor en een ogenschijnlijk onuitputtelijke energie. Ze hebben veel te bieden, maar helaas lijken ze hiervoor niet altijd de ruimte of aanmoediging te krijgen. Misschien kunnen we hen meer laten schitteren in onze kerkgemeenschappen, en kunnen we zelfs hun voorbeeld navolgen...

Enkele weken geleden was er in de Laurentiuskerk weer de maandelijkse Life Teen Breda bijeenkomst. Dit zijn tieneravonden die bestaan uit een Heilige Mis speciaal voor en door tieners, welke wordt opgevolgd door een dynamisch tiener-programma. Hier staat telkens een ander geloofs- of levensthema centraal, waarbij er veel aandacht is voor de vertaalslag van de catechese naar het persoonlijke (gebeds)leven van de tiener.

Op deze Life Teen avond begin november was er vanwege de aangescherpte coronamaatregelen alleen de Eucharistieviering in de kerk. Naar aanleiding van het evangelie van de vijf verstandige en de vijf domme bruidsmisjes, luidde pastoor Lars Peetam de preek in met de slogan van de fietsverlichtingsactie 'Zet je licht aan!'. De meeste tieners bleken hun fietsverlichting aardig op orde te hebben, maar natuurlijk was deze slogan vooral bedoeld als introductie van de uitleg van het evangelie.

De bruidsmisjes hadden in die tijd als taak de bruidegom bij te schijnen, na de onderhandelingen over de bruidsschat, op weg naar de start van het bruidsfeest. Hierbij was licht bijna letterlijk van levensbelang; straatlantaarns en dergelijke waren er immers nog niet. Enkele bruidsmisjes waren goed voorbereid door de essentiële olie mee te nemen, en waren klaar om de bruidegom te ontvangen. Pastoor Lars legde ons uit dat ook wij ons zo mogen voorbereiden om de Heer te ontvangen. Dit kunnen we doen door een goed leven te leiden, mensen te helpen, liefdevol te zijn, naar Jezus' voorbeeld. Hiermee kunnen wij een licht zijn dat schijnt in het donker; een mooi beeld in deze aanstaande Adventstijd.

Vervolgens is het de vraag hoe we dat concreet kunnen maken in ons eigen leven. Bij Life Teen zijn we gewend aan het eind van het tienerprogramma een 'challenge' mee te geven aan de tieners. Dit is een bekende term op sociale media, waarbij iemand wordt uitgedaagd een

bepaalde activiteit te voltooien. In het licht van het evangelie en de preek kregen de tieners dit keer de challenge mee om de komende tijd te *shinen*, oftewel, om hun licht te laten stralen! Ze werden aangemoedigd allereerst hun ouders of een goede vriend(in) te vragen waar ze goed in zijn, wat een sterk talent van ze is; dit kan op zichzelf al een klein licht zijn om te ontvangen. En vervolgens kunnen ze dat genoemde talent op een manier inzetten, waarop ze *shinen* voor anderen. Niet perse iets waarmee ze groot in de belangstelling staan, maar waarmee ze een lichtpuntje zijn voor anderen, en iets van de vreugde en liefde van Jezus in deze wereld brengen.

De tieners brachten mooie voorbeelden naar voren: van vrolijk zijn en veel lachen naar mensen, tot muziek maken om daarmee iemand blij te maken. Hoe mooi zou het zijn als ook wij tijdens deze Adventstijd een talent dat we hebben gekregen heel concreet inzetten voor iemand anders? En laten we dit niet te groots of ingewikkeld maken, maar de eenvoud, authenticiteit, creativiteit en energie van de tieners hierin als voorbeeld nemen. Wat een schitterende manier om het licht van het Kerstkind, waarvan we de komst binnenkort vieren, steeds meer zichtbaar te maken in deze soms zo donkere tijd.

Nina Mertens

Op weg naar Kerst IN CORONATIJD

Kerst 2020 zal er anders uitzien dan andere jaren. Hoewel de tweede golf van coronabesmettingen lijkt af te nemen en een vaccin op handen is, geven geloofsgemeenschappen in het Bisdom Breda blijk van een hoop die verder reikt dan een terugkeer naar het normale leven. De hoop is gericht op Christus, die zich ook laat vinden in een tijd waarin alles anders is.

“Er bestaat een geweldig verlangen naar God, die met deze crisis nog sterker te voelen is,” vertelt zuster Stéphanie Barban van gemeenschap Chemin Neuf in Oosterhout. “Tijdens de eerste golf zijn we online gegaan en verkenden we de mogelijkheden van internet. Elke zondag zonden we onze vieringen uit. Normaal ontvangen wij tijdens de Goede Week en Pasen ongeveer 120 jongeren. Nu organiseerden we tijdens de Goede Week een digitale retraite. Op deze manier bereikten we zo’n 400 mensen, en nog veel

meer voor de Paaswake!” Zuster Stéphanie glimlacht: “normaal ben ik tijdens de Goede Week druk bezig met de liturgie, dit jaar ook wel veel met de wif.”

“God laat zich niet door deze pandemie beperken.”

“Ook met de online stilte retraites die wij sindsdien organiseren, is het geweldig te zien hoe de mensen deze weg van “stil zijn” in de aanwezigheid van God, en naar Zijn woord luisteren, thuis mogen ontdekken, en zo Hem dichterbij laten komen.” Ze vervolgt: “God laat zich niet door deze pandemie beperken. Niets kan Hem verhinderen te doen wat Hij wil! Hij blijft werken en de harten zoeken! En Hij is in staat alle situaties te gebruiken om ons Thuis, bij Hem, terug te brengen.” Of de kerstvieringen worden gelivestreamd of dat er meerdere 'live vieringen' zullen zijn, is nog de vraag. Maar deze tijd, waarin veel mensen thuis alle vieringen volgen, biedt überhaupt

extra de kans om te ontdekken wat het betekent om ‘huiskerk’ te zijn”. Zuster Stéphanie licht dat toe. “We verwachten veel van de priester en de parochie maar deze pandemie laat ons zien dat we zelf de levende stenen van de Kerk zijn; dat wij zelf verantwoordelijk zijn voor de manier waarop wij ons geloof levendig willen houden. Het zal een arme Kerstmis zijn. Dat is niet erg. Jezus Christus is zelf arm gekomen. Wij zijn armer geworden, kwetsbaarder, door deze pandemie, en Hij wil juist in onze armoede komen, in de kribbe van ons hart. Juist daar verlangt Hij Zijn woning te vestigen. Misschien kunnen we juist dit jaar Jezus dieper ontvangen dan ooit. Hij blijft altijd dezelfde en laat zich vinden hier en nu, in alle tijden.”

“De liturgie gaat altijd door”

Alida van Veldhoven bereidt de kerstvieringen voor vanuit de context van een parochie. Zij is pastoraal werkster en teamleidster in de twee Zeeuwse parochies boven

Foto's: Biscorn Breda

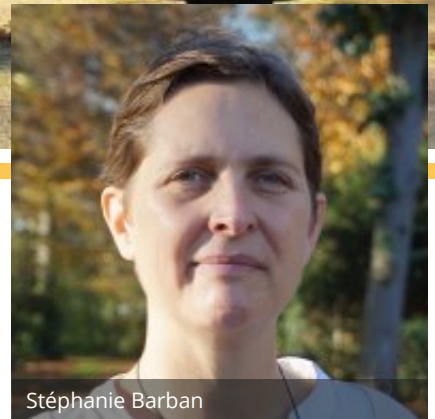
de Schelde. "We hebben gekeken naar ons jaarlijkse kerstrooster," vertelt van Veldhoven. "Dat hebben we feitelijk gewoon overgenomen. Maar de aanpak blijft zoals deze de laatste maanden al gold. De aanwezigen moeten zich registreren, in de viering houden we afstand en we ventileren het kerkgebouw. Vanuit Goes en 's-Heerenhoek livestreamen we alle vieringen zodat heel Zeeland de vieringen kan volgen. Het is zoals onze pastoor Fons van Hees zegt: "De liturgie gaat altijd door."

"Ondanks de belemmeringen zal Kerstmis nu ook vreugdevol zijn."

"Het zal wel een ander kerstfeest dan normaal zijn," realiseert Alida zich. "Ik merk het aan de aanvragen van scholen. Andere jaren verzorgt het pastoraal team daar ook kerstvieringen. Dit is tot nu toe enkel in Ovezande het geval." Toch is ze hoopvol gestemd: "Ondanks de belemmeringen zal Kerstmis nu ook vreugdevol zijn."

"Dit jaar is alles anders." Dat weet ook pastoor Lars Peetam van de parochie van de Heilige Familie in Breda-Zuid. De nachtmis van Kerstmis wordt in besloten setting met de Life Teen groep gevierd en live uitgezonden. De pastoor geeft toe dat dit een voordeel heeft: "zo zijn we automatisch met een afgebakende groep van maximaal dertig mensen aanwezig". De jongeren verzorgen verschillende taken in de viering. Zij zingen, spelen gitaar en lezen. "Op deze manier stralen we ook uit dat er voor de Kerk toekomst is." Sinds het begin van de coronacrisis heeft de parochie actief stappen gezet om ook online pastoraal nabij te zijn. Zo maakt de parochie dankbaar gebruik van YouTube om overwegingen bij het Evangelie te delen met de gelovigen en wordt er sinds de zomer maandelijks online gebeden en gezongen met 'Connexion', een live programma.

Hans de Jong

Stéphanie Barban

Alida van Veldhoven

Lars Peetam

Foto: Peter Vrancken

Foto: Henk Bakker

Roderick zoekt licht.. *in het Bisdom Breda*

In het televisieprogramma 'Roderick zoekt licht' gaat priester Roderick Vonhögen wekelijks op zoek naar hoopvolle verhalen, optimistische mensen en tradities die verbinden. In november 2020 bezocht hij achtereenvolgens Bergen op Zoom, Oudenbosch en Terneuzen. Dat levert inspirerende gesprekken en verhalen op.

Gezegende broodjes

"Hubkes doorbreken de droefheid" vertelt vicaris Paul Verbeek als hij Roderick Vonhögen te gast heeft in de Lievevrouweparochie. In deze aflevering brengt de parochie gezegende broodjes, 'Hubkes', naar werkers in de horeca die het moeilijk hebben in de coronatijd. "We hopen ze op deze manier een hart onder de riem te steken," zegt diaken Anton Janssen. "Aan een crisis kunnen we niets veranderen, maar we weten hoe het is als er mensen zijn die om je geven en aan je denken."

Rome in Nederland

In deze aflevering krijgt Roderick een rondleiding van de bekende Oudenboschenaar Mark Buijs in en om de basiliek van Oudenbosch, de kerk die geïnspireerd is op de Sint Pieter en de Sint Jan van Lateranen in Rome. "Precies hetzelfde als thuis," dacht Buijs toen hij zelf in Rome was en de Sint Pieter bezocht. Roderick spreekt ook enkele vrijwilligers van de parochie over hun inzet in tijden van corona.

Thuis in Terneuzen

Roderick Vonhögen komt op zijn tocht door Nederland aan in Zeeuws-Vlaanderen. Met kapelaan Jochem van Velthoven fietst hij door Terneuzen waar hij kennismaat met de rijke geschiedenis én toekomstplannen in de stad van de Vliegende Hollander. Van Velthoven vertelt openhartig over zijn roeping en het enthousiasme van het geloof: "God is aanwezig in het dagelijkse leven, dus ben daar zelf ook. Spreek mensen aan en laat je ook zien. We hebben goud in handen, dus probeer de juiste taal te vinden om dat over te brengen."

Roderick Zoekt Licht is een programma van KRO-NCRV en wordt elke zaterdag om 16.25u uitgezonden op NPO2.

Video highlights Bisdom Breda

Het Marcusevangelie met bisschop Liesen

Op 7 september 2020 startte bisschop Liesen in Breda een interactieve Bijbelcursus over het Marcusevangelie. De cursusavonden worden opgenomen en enkele dagen later gepubliceerd op het YouTube-kanaal van het bisdom. In deze tweede video gaat de bisschop verder in op opbouw van het evangelie. Hij plaatst de gebeurtenissen die beschreven staan in de context van de plaats waar Jezus zijn leerlingen ontmoet. Wie het Marcusevangelie leest, wordt uitgenodigd na te denken over wat het voor hem of haar persoonlijk betekent.

Lezing over de Hoop

Tijdens het jaarlijkse Familiefeest van de Broeders van Sint Jan, gaf bisschop Liesen een lezing over de Hoop. De familiedag werd op zondag 27 september gehouden in Utrecht en stond geheel in het teken van de christelijke hoop. "Het is niet een alledaags onderwerp waar je iedere dag over zou spreken," vertelt bisschop Liesen aan het begin van de lezing. "Maar misschien moet het wel. Want je kunt eigenlijk geen enkele dag zonder hoop."

Livestreamen in de parochie

De maatregelen tegen het coronavirus geven een belangrijke aanleiding om het livestreamen nog eens serieus te bekijken. Een aantal parochies heeft tijdens de eerste golf van besmetting stappen gezet op het gebied van livestreamen. Anderen willen die stap nu zetten. In deze video gaat Marc de Koning in op wat de kwaliteit bepaalt van een livestream en welke scenario's hij tegenkomt. Ook gaat hij aan de slag met OBS, een programma waarmee beelden, geluiden, presentatiebestanden etc. kunnen worden samengevoegd én uitgezonden via YouTube of ander platform.

Woord van bemoediging

"De coronatijd is een hele pijnlijke en moeilijke tijd," vertelt bisschop Liesen in een video van KatholiekLeven.nl. "Aan de ene kant is er een onmogelijkheid, maar aan de andere kant is er een diep verlangen." De bisschop benadrukt: "Houd die wil vast. En probeer die op een andere manier tot uitdrukking te brengen." Ter bemoediging haalt hij een woord aan uit de Schrift: "Blijf hoopvol, want Jezus heeft gezegd: Ik ben met jullie, alle dagen."

Scan de QR-code en bezoek het YouTube-kanaal van het bisdom. Leest u de nieuwsbrief digitaal, klik dan meteen op de afbeelding van de video om deze meteen af te spelen.

The image features a classical religious painting of the Virgin Mary holding the infant Jesus. The Virgin Mary is depicted with a serene, downward-looking expression, wearing a white veil and a blue garment. The infant Jesus is shown with a golden halo and curly hair, resting peacefully in her arms. The background of the painting includes a wooden structure, possibly a manger or part of a stable. Overlaid on the right side of the image is a large, colorful geometric shape composed of overlapping triangles in shades of red, orange, yellow, and green. The text 'vier Kerstmis!' is centered within this shape. The word 'vier' is in a white, bold, sans-serif font, and 'Kerstmis!' is in a yellow, cursive script font.

vier
Kerstmis!

Kijk op vierkerstmis.nl